

Ось такими проблемами може обернутися «захист» майнових прав неповнолітніх громадян. На мій погляд, законодавство у цій галузі вимагає постійного вдосконалення.

Отже, на основі вищевказаного нині українському законодавству необхідно врегульовувати найбільш проблемні питання. Цивільний кодекс України, на жаль, визначає лише загальні положення прийняття спадщини, а щодо окремих суб'єктів, неповнолітніх, у практичній реалізації виходять із обсягу цивільної дієздатності, що є вкрай недостатньо ефективним у прийнятті конкретних рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конвенція ООН про права дитини від 20 .11. 1989 р. № 995_021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. № 720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>
4. Про затвердження порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : Наказ Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text>
5. Заїка Ю.О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток. Монографія. Вид. 2, К.: КНТ, 2007. 24 с.

Голюк Надія Григорівна,

*Студентка 4-го курсу факультету прокуратури слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Адаховська Н. С.*

НЕДОСТОВІРНА ІНФОРМАЦІЯ, ЯК ПІДСТАВА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Після того, як кримінальна відповідальність за наклеп зникла в Україні в 2001 році, справи про розповсюдження неправдивої інформації (реальні чи очевидні) фактично розглядаються лише в порядку цивільного судочинства. Інститут цивільно-правової відповідальності за інформаційні правопорушення пояснюється складним характером інформаційного права, деякі з яких містяться в цивільному праві проте не чітко регламентовано.

Так у більшості праць сучасних дослідників їх результати щодо цивільно-правової відповідальності в інформаційному вимірі цивільно-правових досліджень, серед яких О.О. Тихомиров, Б. М. Гоголь, А. І. Марущак,

Є. В. Петров, є вагомим внеском у наукову основу правового реагування на соціально небезпечну поведінку в галузі сучасних інформаційних відносин.

Можна погодитися з поглядом О.О. Тихомирова, відповідно цивільне інформаційне правопорушення (проступок) доцільно визначити як протиправне діяння, яке виражається в порушенні цивільних інформаційних прав та невиконанні чи неналежному виконанні цивільних інформаційних обов'язків, передбачених договором або актом законодавства, що призводить до моральної та/або матеріальної шкоди, збитків, інших втрат. «Інформаційність» як ознака прав і обов'язків визначається їх відповідною об'єктною спрямованістю [3].

В загальному Цивільний кодекс України не тільки визначає інформацію, а й регулює цивільно-правові відносини, пов'язані з її використанням. Відносини, що виникають у зв'язку з доступом до інформації, часто пов'язані з правом власності, тому більшість способів захисту права власності на інформацію та цивільно-правову відповідальність за порушення цього права регулюються цивільним правом.

Сьогодні інформаційний продукт, що поширюється засобами масової інформації (далі – ЗМІ) перетворюється на психологічний засіб впливу на свідомість відповідної аудиторії. Більшість населення сприймає повідомлення ЗМІ як апіорі, правду, тому що такі джерела як «четверта влада» держави, фактично споживають неправдиву або напівправдиву інформацію, іноді роблячи помилкові висновки, ухвалюючи рішення і діючи відповідно до імпульсів ЗМІ.

Законодавство України не містить визначення недостовірної інформації та не визначає фактичних ознак. Встановлено лише ознаки ненадійності, які можна спростувати.

Частина третя статті 277 Цивільного кодексу України встановлює презумпцію недостовірності негативної інформації: «Негативна інформація, поширена про особу, вважається недостовірною, якщо особа, яка її поширила, не доведе протилежного» [1]. Тобто будь-яка негативна інформація буде розглядатися судом як недостовірна, якщо розповсюджувач інформації не доведе, що ця негативна інформація є істинною.

Якщо звернути увагу на особливості притягнення до цивільно-правової відповідальності то слід вказати, що однією із них є скорочення позовної давності – один рік застосовується, зокрема, до вимог: про спростування недостовірної інформації, поміщеної у засобах масової інформації, що визначено пунктом 2 частини 2 статті 258 Цивільного кодексу. Але вказана норма вважаємо не є широкоаспектною. Доречно пригадати такий інститут як *restitutio in integrum* – спосіб відновлення порушеного права. *Restitutio in*

integrum здійснюється шляхом поширення спростування недостовірної інформації або відповіді особи в тому ж засобі масової інформації та способом, який є найбільш близьким до способу поширення недостовірної інформації (п.п. 24-25 Постанови ПБСУ № 1 від 27 лютого 2009 р.).

Загальновідомо, що розповсюдження недостовірної інформації стосується загроз національної безпеки в інформаційній сфері. Сьогодні подібні дії носять системний характер, проте в країні досі немає ефективної протидії. Така опозиція сьогодні навіть не передбачена на рівні стратегій правової політики.

Останні політичні події продемонстрували не тільки інформаційну діяльність, але й інформаційну залежність населення сучасної країни від негативних інформаційних потоків. На основі інформаційної залежності населення в контексті політичного протистояння, кризи, антитерористичної боротьби з одномовним контрагентом, інформаційні впливи набувають особливого значення. Адже будучи ядром дистанційної комунікації, вони можуть виступати як засіб психічного розвитку підготовки інформаційно-залежного населення для наступних невіртуальних впливів.

Механізм впливів, що можуть здійснюватися ЗМІ, якщо погодитися з підходом С. О. Яременка, врешті-решт, спрямовується на психіку людини, але такий вплив може здійснюватися поетапно, спрямовуючись послідовно на окремі сегменти свідомості людини й викликаючи ті чи інші її видозміни. При цьому механізм готування людини до певних психічних реакцій носить доволі пролонгований характер, адже він утворюється з низки послідовних етапів впливів [4].

Як навмисне викривлення, так і подання неправдивих даних соціологічних опитувань, а також навмисне розповсюдження помилкових, спотворених або насичених коментарів, спричинених новинами, вже містить значний рівень загрози свідомості громадськості, оскільки ці дії, коли населення готове реагувати, може виступати як провокація заворушень, терористичних злочинів.

Притягнення у якості відповідачів автора та особи, відповідальної в засобі масової інформації за випуск інформаційних матеріалів, є винаходом судової практики. Пунктом 9 постанови Пленуму Верховного Суду України №1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» від 27 лютого 2009 року передбачено, що в справах про спростування інформації як відповідачі притягаються автор та орган масової інформації, який здійснив випуск інформації [2]. Очевидно, що така практика полягала у відсутності правового статусу багатьох редакцій друкованих ЗМІ, що ускладнювало захист своїх прав.

Виходячи з вищевикладеного, недостовірну інформацію можна визначити як інформацію, яка потрапляє в одну з наступних двох категорій:

1) відомості про суб'єкта, які поширювалися і сприймалися негативно, принаймні, певною групою членів суспільства, що може спричинити порушення немайнових прав зацікавленої особи, при цьому не має дійсного рішення суду про достовірність / неточність такої інформації;

2) будь-яка інформація, недостовірність якої встановлена судом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>.

2. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02. 2009 р. № 1. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09#Text

3. Тихомиров О. О. Інформаційні права людини як цивільно-правова категорія. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2015. № 1(34). С. 104–109.

4. Яременко С. О. Технології сублімінального впливу на психіку людини: кримінально-правові аспекти. Наук. вісн. Ужгород. нац. ун-ту. Серія ПРАВО. 2014. Вип. 27. Том 3. С. 91.

Горковенко Валерія Сергіївна,

студентка 4-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н, доцент Адаховська Н. С.

ДО ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ

На практиці досить часто виявляється, що з об'єктивних причин процес прийняття спадщини як за законом, так і за заповітом, стикається зі складнощами, і такі спірні моменти допомагає вирішити суд.

Отже, темою нашого дослідження є практичне застосування норм цивільного законодавства за рішенням суду з огляду практики за 2020 рік.

Досить частою є проблема порушення строку прийняття спадщини. За загальним правилом на прийняття спадщини у спадкоємців є 6 місяців. Однак, такий строк може бути порушеним, у тому числі з поважних причин. Відповідно до ст.1272 ЦКУ пропуск з поважних причин є передумовою для надання додаткового строку за рішенням суду, а отже, визначення, які саме причини є поважними – прерогатива суду [1].

У Постанові ККС ВС від 23.11.2020 № 315/714/19 порушувалось питання, чи є гостре раптове захворювання позивача, яке сталося за декілька днів до